

ماناکانی فیتنه له قورئانی پیروژ

[کردی - کوردی - kurdish]

ناماده کردنی: پشتیوان سابیر عهزیز

1430 – 2009

islamhouse.com

﴿ معاني الفتنة في القرآن الكريم ﴾

« باللغة الكوردية »

إعداد : بشتيوان صابر عزيز

1430 – 2009

islamhouse.com

ماناكانی فیتنه له قورئانی پیروز

ووشه‌ی فیتنه له زمانه‌ی عه‌ره‌بیدا به مانای تاقیکردنه‌وه وناپه‌حه‌تی وپیاوه‌ری ومال ومندال دیت...

وه له شه‌رعدا وه‌کو ابن حه‌جر - په‌حه‌مه‌تی خوای له‌سه‌ر بیټ - پیناسه‌ی ده‌کات وده‌لیت: به‌و نا‌کو‌کبه‌ ده‌وتریت که دروست ده‌بیټ به‌هوی داواکردنی پله وپایه‌و ده‌سکه‌وته‌نی سه‌روه‌ت وسامان، تا وای لی دیت نه‌زانرېټ کامه‌ پرسته و کامه‌ نا‌راست وپوچه‌له...

وه ووشه‌ی فیتنه له قورئانی پیروزدا به‌ پازده (۱۵) مانا هاتوه، به‌ کورتی نه‌مانه‌ن:

مانای په‌که‌م: شيرك (الشرك) ، خوای گه‌وره ده‌فه‌رموټ: {وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِئْتَةً وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنِ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ} (البقرة: 193)

واته: له‌ کوشتنیان کول مه‌ده‌ن هه‌تا‌ نا‌زاوه وشيرك له‌ناو ده‌چی...وه‌ ئایین ودين وپه‌رنامه‌ی ژبان، هه‌ر به‌رنامه‌و دینی خوا ده‌بی وزالیش ده‌بی به‌سه‌ر گشت به‌رنامه‌کانی تردا...ئینجا نه‌گه‌ر نه‌وان ده‌سه‌ر‌دار بوون وکو‌تایان به‌ شيرك هینا وکولیان به‌دوژمنایه‌تی وکاری نامه‌ردانه‌یان دا، ئیتر هېچ دوژمنایه‌تیک به‌رامبه‌ریان نییه، مه‌گه‌ر له‌سه‌ر نه‌وانه‌یان سته‌مکارو شه‌ر‌فروشن، هه‌رکاتیکیش نه‌مانه‌ ده‌ستیان له‌ناهه‌قی وپی باوه‌ری هه‌لگرت، ئیتر له‌گه‌ل نه‌وانیشدا جه‌نگ نا‌کری.

وه‌ده‌فه‌رموټ: {وَالْفِئْتَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ} (البقرة: من الآية 191).

واته: لادان له‌ ری ی ناین وشيرك په‌یدا کردن له‌ کوشتن سه‌خت تره. ته‌ماشای ته‌فسیری ابن کثیر بکه.

مانای دووه‌م: بئ باوه‌ری (الكفر) ، خوای گه‌وره ده‌فه‌رموټ: {هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ} (آل عمران: الآية 7).

واته: نه‌و خواپه‌ زاتیکه‌ که قورئانی بو‌ سه‌ر تو (نه‌ی محمد (صلی الله‌ علیه وسلم) نارده‌ خواره‌وه، به‌شیک له‌ ئایه‌ته‌کانی دامه‌زراو و پایه‌دارو پروون و ئاشکران، نه‌وانه‌ بنچینه‌و بناغه‌ی

قورئانه‌که‌ن و هه‌ندېکې تریشى واتای جوراوجور هه‌لده‌گرن و به ئاسانی نازانرېن، جا ئه‌وانه‌ی که له دلیاندا لاری و لادان هه‌یه، چه‌ز له چه‌ق و پراستی ناکه‌ن، ئه‌وانه شوېنی ئه‌و ئایه‌تانه ده‌که‌ون که مانای جوراوجور و فراوانیان هه‌یه، بۆ ئه‌وه‌ی فیتنه و ئاشوب و ناکۆکی و دووبه‌ره‌کی دروست بکه‌ن، یان بۆ ئه‌وه‌ی لیکدانه‌وه‌ی هه‌له‌ی بۆ هه‌لبه‌ستن، له‌ حالیکدا که لیکدانه‌وه‌ی ئه‌و جوره‌ ئایه‌تانه هه‌ر خوا خۆی به‌ ته‌واوی ده‌یزانی‌ت، جا ئه‌و که‌سانه‌ی که‌له‌ زانستدا رۆچوون ده‌لێن: ئیمه‌ باوه‌ری دامه‌زراومان به‌هه‌ر هه‌موو (ئه‌و ئایه‌تانه‌) هه‌یه‌ که له‌لایه‌ن په‌روه‌ردگارمانه‌وه‌یه و فه‌رمایشی ئه‌وه‌، (له‌پراستیدا) بیجگه‌ له‌ خاوه‌ن بېر و ژیره‌کان یاداوه‌ری وه‌رناگرن و بېرناکه‌نه‌وه‌ (له‌م قورئانه‌).

مانای {ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ} واته‌: بۆ تیکدانی بیروباوه‌ری موسلمانان و به‌ره‌و بیباوه‌ری و کوفر ده‌یانبه‌ن. ته‌ماشای ته‌فسیری قورتوبی بکه‌ له (الجامع لاحکام القران).

وده‌فه‌رمووت: { وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ } (الحديد: من الآية 14).

واته‌: به‌لام ئیوه‌ خۆتان خه‌له‌تاند (دوو‌روو پیلان گێربوون).

مانای سه‌یه‌م: تاقی کردنه‌وه‌ (الامتحات والابتلاء)، خوای گه‌وره‌ ده‌فه‌رمووت: { أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يَتْرُكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ } (العنكبوت: الآية 2).

واته‌: ئاخۆ موسلمانان- به‌تایبه‌تی - موسلمانانی مه‌که‌، گومان واده‌به‌ن که ئه‌گه‌ر هه‌ر ئه‌وه‌نده‌ بلێن: یرومان هه‌یناوه‌، ئیتر وازیان لیده‌هه‌یتر و، تاقیباکرینه‌وه‌؟! نه‌خه‌ر. شتی وا نابێ و نه‌بووه‌ به‌لکو یه‌ویسته‌ خه‌لکی موسلمان تاقی بکرینه‌وه‌وه‌، له‌ به‌رامبه‌ریشیه‌وه‌، ئارامیان ببی...

مانای چواره‌م: سزا (العذاب)، خوای گه‌وره‌ ده‌فه‌رمووت: { فَإِذَا أُذِيَّ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةً النَّاسَ كَعَذَابِ اللَّهِ } (العنكبوت: من الآية 10).

واته‌: جا کاتیک یه‌کێک له‌وانه [هه‌ندېک له‌خه‌لکی هه‌ن که ده‌لێن : باوه‌رمان به‌خوا هه‌یناوه‌]، ئه‌گه‌ر له‌ به‌ر خواو له‌ پیناوی خوادا تووشی ئازار و ناخۆشی کرا، واده‌زانی‌ت سزاو ئه‌شکه‌نجه‌ی خه‌لکی وه‌ک سزای خوا وایه‌...

مانای پینجه‌م: سوتاندن به‌ ئاگر (الاحراق بالنار)، خوای گه‌وره‌ ده‌فه‌رمووت: { إِنَّ الَّذِينَ قَتَلُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ الْحَرِيقِ } (البروج: الآية 10).

واته‌: به‌پراستی ئه‌وانه‌ی که ئازاری پیاو و ژنه‌ یرواداره‌کانیان داو [ئاگر] له‌پاشان په‌شیمان نه‌بوونه‌وه‌ ئه‌وه‌ بۆ ئه‌وان هه‌یه‌ سزای دۆزه‌خ، وه‌ سزای (ئاگری) سوتینه‌ر.

مانای شه‌شه‌م: کوشتن (القتل)، خوای گه‌وره‌ ده‌فه‌رمووت: { إِنَّ خِفْتُمْ أَنْ يُفْتِنَكُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا } (النساء: من الآية 101).

واته: نه گهر ترسان نه وانهی بی باوهرن جهنگنان له گه ل بکهن...

مانای حه وته م: رښگرتن (الصد)، خوای گه وره ده فهرمویت: { وَأَحْذَرَهُمْ أَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ } (المائدة : من الآية 49).

واته: وریابه نه وه کو نه وان رښت لی هه له بکهن له هه ندیک له و رښموویانهی که خوا بو ی نار دوویت...

مانای هه شته م: گومرایی (الضلالة)، خوای گه وره ده فهرمویت: { وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ } (المائدة: من الآية 41).

واته: وه ههر که سیک خوا بیهوی کافرو گومرای بکات...

مانای نویه م: به هانه (المعذرة)، خوای گه وره ده فهرمویت: { ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبَّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ } (الأنعام: من الآية 23).

واته: پاشان به هانه یان هیچ نه بوو بیجگه له وهی که وتیان سویند به خوای په روه ردگارمان نیمه به هیچ جوړ هاوبه ش دانهر نه بووین بو خوا.

مانای دهیه م: شیت بوون (الجنون)، خوای گه وره ده فهرمویت: { فَسْتَبْصِرْ وَبِصِرُونَ * يَا أَيُّكُمْ الْمَفْتُونُ } (القلم: الآية 5-6)

واته: جا به م زوانه توش و نه وانیش ده بینن. که کامتان شیتن...

مانای یازدهه م: تاوان وگونا (الإثم)، خوای گه وره ده فهرمویت: { أَلَا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا } (التوبة: من الآية 49)

واته: له حالیکدا نه و جوړه که سانه با چاک بزنان که له گونا هو تاواندا روچوون...

مانای دوازدهه م: سزا (العقوبة)، خوای گه وره ده فهرمویت: { فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ } (النور: من الآية 63)

واته: ده با نه وانهی که سه ریچی له فه رمانی ده کهن بترسن له وهی که تووشی تاقی کردنه وه په کی سهخت، یان تووشی سزایه کی به نیش بین.

مانای سیازدهه م: نه خووشی وناړه حتی (المرض والوجع)، خوای گه وره ده فهرمویت: { يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ } (التوبة: من الآية 126)

واته: بهراستی ئەوان له هه‌موو سالی‌کدا جارێک یان دوو جار توشی نه‌خۆشی ونا‌ره‌حه‌تی ده‌بن... ته‌ماشای ته‌فسیری: فتح‌القدیر الجامع بین فنی الروایة و الدراية من علم التفسیر، دانه‌ره‌که‌ی: محمد بن علي بن محمد الشوکاني (المتوفى : 1250هـ).

مانای چوارده‌هه‌م: قه‌زای خوای گه‌وره (القضاء)، خوای گه‌وره ده‌فه‌رمووت: { إِنَّ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَاءُ وَتَهْدِي مَنْ تَشَاءُ أَنْتَ وَلِيْنَا فَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْعَافِرِينَ } (الأعراف: من الآية 155)

واته: ئەمه هه‌چ شتی‌ک نیه ته‌نه‌ها تاقی‌کردنه‌وه‌یه‌کی زاتی تۆ نه‌بی‌ت که ئەوه‌ی بته‌ووت پی‌گومرا ده‌که‌یت، ئەوه‌ش بته‌ووت هه‌دايه‌تی ده‌ده‌یت، هه‌ر تۆ پشت و په‌نای ئی‌مه‌ی، جا (داوا‌کارین) لی‌مان خۆش بی‌ت و به‌زه‌بی‌ت پیاماندا بی‌ته‌وه، تۆ چاک‌ترینی چا‌وپۆشی‌که‌ران‌ی.

مانای پازده‌هه‌م: په‌ند (العبرة)، خوای گه‌وره ده‌فه‌رمووت: { رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ } (یونس: من الآية 85)

واته: په‌روه‌ردگارا مه‌مانگێره به‌هۆکاری سه‌رگه‌ردانی بۆ قه‌ومی سه‌ته‌مکاران (که هه‌م ئی‌مه‌ نازار بده‌ن هه‌م خۆشیان گونا‌هه‌بار بین و دوور بکه‌ونه‌وه له ئی‌مان)

له کۆتاییدا داوا‌کارم له خوای گه‌وره دوورمان بخاته‌وه له هه‌موو فیتنه‌یه‌ک وری‌گه‌ی راستی‌مان پی‌ بیه‌خشی‌ت.

وصلی الله وسلم علی نبینا محمد وعلی آله وصحبه أجمعین